

Bir sopynyň kerwensaraýdaky hyzmatkäre öz eşegine seretmegi tabşyryşy hakynda hekaýat

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Bir sopynyň kerwensaraýdaky hyzmatkäre öz eşegine seretmegi tabşyryşy hakynda hekaýat Bir sopynyň kerwensaraýdaky hyzmatkäre öz eşegine seretmegi tabşyryşy hakynda hekaýat

Alys ýoldan ýadap, gjigip gelen
Sopy bir saraýda düşlärmen bolan.

Ol bir hyzmatkäriň ýanyна baryp,
Öz garry eşegni oña tabşyryp,

Ýolagçylaň arasyна goşulýar,
Bu ýere gelenne köp hoşal bolýar.

Alys-ýakyn ýerden bu taýa gelen
Saraý dolumysyn ýolagçy bilen.

Beýlekiler ýaly, töwerek-daşyn
Olam içgin-içgin synlaýarmysyn.

Düýpsiz hazynadır kitap diýilýän
Ýöne bir däbem bar ozaldan gelýän.

Yslamyň diregi bolan kitaby
Ýokdur sopularyň okamak däbi.

Olar paý-pyýada örteýip jany,
Syňsaryşyp, keşt ederler dünýäni.

Ýarandyr olara ejir, howp-hatar,
Şol zatlar kitabyň deregin tutar.

Olaryň arzuwlan pursady geldi –
Sopulara çáýdyr nahar çekildi.

Palaw iýip başlaýmaly bolanda,
Eşegini ýada saldy o bende.

Hyzmatkäri tapyp, diýdi ol şeýle:
«Eşegme arpany köpüräk emle».

«Olara seretmek biziň kärimiz,
Şonuň bilen meşgul köpden bäri biz».

«Eşegim garrydyr, bilip goý şuny,
Owradyp hem ezip bergin iýmini.

Agyr ýükden ýadawdyr ol görgüli,
Ot-çöp bilen sypaşdyrgyn böwrüni».

«Kän ýyl boldy munda işläp ýörenim,
Şu ýer meniň gözüm açyp, görenim.

Myhmana, malyna hyzmat etmegi
Bilýän adam ýokdur bizlerden gowy».

«Ýene-de bir berjek pendimi tutgun –
0ňa berjek suwňy az-kem ýylatgyn».

«Hiç alada galmaň, haýyşym sizden,
Nägile bolan ýok hyzmaty myzdan».

«Ýatjak ýerniň daşyn aýyryp gowy,
Unutma deregne çäge sepmegi».

«Maňa zat öwretme, sesiňi kes-de,
Senden gowy bilýän özüm kän esse...»

«Aýrawergin içirgisin, gaňňasyn,
Endamy çalyksyn, süňni ýeňlesin».

«Seniň bu diýenňem edäýmek kyn däl,
Walla, eýt-beýdiňden sypmak mümkün däl».

«Gijäň sowugyna üşäýmez ýaly,
Üstüne ol-bi zat atgyn mazaly».

«How, gadyrdan, üstüm gömüp sargytdan,
Göwnüme bolmasa, aşýarsyň hetden.

Köp zatdan habardar alymam bolsaň,
Meňem öz işime zordugmy bil sen.

Indi köp ýyl bări işim-aladam –
Eşeklere hyzmat edýärin mydam.

Seň tabşyryklarň berjaý edere,
Gowsy, maňa rugsat ber gidere».

Sypaýy baş atyp, ondan daşlaşdy,
Sopynyň birhili mazasy gaçdy.

Hyzmatkär dynan dek agyz azapdan,
Işini bada-bat çykaryp ýatdan,

Öz-özi hoş bolup misli bir çaga,
Şol sopyň bolşuny gürrüň bermäge

Ugrady ýolunda kim gabat gelse,
Sargyt baryn eden sopymyz bolsa

Almak üçin gözleriniň awusyn,
Düşegni ýazynyp, uklady basym.

Rahadam ýatyp bilmedi bende,
Oraşan zatlary görüdü düýşünde.

Eşegniň üstüne topulýar möjek,
Özi-de aç borly – zat goýman iýjek.

Janawer agzaklap, yza tesende,
Howpurgap, oýandy ol ýatan bende.

Ukusy şobada boldy zym-zyýat,
Doga okap başlady ol bada-bat:

«Eý, Allam, bendäňi beladan gutar,
Kyn günde kim meniň dadyma ýeter?

Näçe sargyt etdim hyzmatkäre men,
Aýdanyň bolmady, tüýs biçäre men.

Oň meni ýigrenýän bolmagy mümkün,
Ýöne sebäp ýog-a beýtmegi üçin.

Adam hiç sebäpsiz bir iş tutmaýar,
Hatda melguna-da zyýan etmeýär.

Diňe iki jandar – ýylandyr içýan
Başarsalar, özgä ýetirer zyýan.

Möjek diýilýänem edil şoň ýaly –
Malyň parçalap gitmek hyýaly.

Adam tapawutly bolup olardan
Zyýan etmeli däl sebäpsiz ýerden.

Hyzmatkäre şübhäm ýok däl meniň-de,
Bu – geçilmez hatam Allaň öñünde».

Onuň bu şübhesi esassyz däldi,
Eşegi şol wagt gözgyny halda

Torba asaýmaly bolup süňkünden,
Gidipdi janawer halys eňkinden.

Garny hepbik ýaly, gözü çylpyklap.

Olam öz ýanyndan gepledýär için:
«Ýer ala-ýurt ala» diýilýäni çyn.

Eger-de hyzmatkär bolmasa gyrpa,
Tapylardy maňa bir gysym arpa.

Ejir üçin dörän jandar men, açık,
Gutulma ýok borly kysmatdan gaçyp».

Arpa nire? Hatda agyzdan galan
Hoş boljakdy tapsa bede ýa saman.

Ahyr müşakgatly gije-de ýetdi,
Älemi ýagtyldyp, nurly daň atdy.

Ir bilen haýdaşlap gelen hyzmatkär
Seretse, eşekde ýok ysgyn-mydar.

Eplenip ýatyrdy göýä küçen dek,
Özi-hä turarly däl onuň entek.

Ýatan janaweri goýman ugruna,
Hyzmatkär bat bilen depdi böwrüne.

Ony eýdip-beýdip turuzdy basym,
Düzetdi garnyna süýsen gaňñasyn.

Eşek biçäräniň dili, agzy ýok,
Derdini hiç kime sözläp bilen.

Sopam il ugruna ir bilen turup,
Eşegini goýan ýerine baryp,

Barja goş-kötelni üstüne ýükläp,
Ýola düşdi oň böwrüne hürsekläp.

Zordan ýöräp barýan ysgynsyz eşek
Çökdi birden aýagyndan alınan dek.

Adamlar biçäräň daşyn gallasyp,
Dikeltdiler ýerli-ýerden goldasyp.

Öz ýanyndan dürli çak urup her kim,
Anyklajak boldy eşegiň derdin.

Biri «Toýnakdaky daşdandyr» diýdi,
Biri «Gulakdaky başdandyr» diýdi.

Ýene biri sopa dikip tiňkesin,
Barmagny çommaldyp, gataltdy sesin:

«Sen dälmi düýn gijäň bir wagtyna çen,
Eşegini magtap, ýürege düşen?»

Sopy diýdi: «Maňa igenmäň nedir?
Günäniň ählisi hyzmatkärdedir.

Janaweri uzak gije ot bermän,
Nä hala salanny özüňem görýäň».

...Berilýän boş söz kän. Bolsaň sen dana,
Tapjak bolgun saman içinden däne.

Gözleriňe garap, hatda arwaham
«Alla beýik» diýse, ahmal bolma sen.

Ol diňe göze çöp atmaga ökde,
Niýeti – uguňy ýekelemekde.

Ýigrenji neşeden keýpini köklän
Dostsyrap, süýkense, yüzüne bakmaň.

Bar kişä deň gadyr goýmajak boluň,
Ýagşyny, ýamany saýlajak boluň.

Kim ýaýaplap, epilse seň öñüňde,
Bilip goý, pyçagy bardyr ýeňinde.

Dostdur duşmanyny saýgarmaýanlar
Ahyry çykgynsyz kyn güne galar.

Ýada salyp bolşun şol hyzmatkäriň,
Gözle sen özüňi goramaň tärin.

Düýbi çüýruk sütünlere daýanma,
Özgeleriň hasratyna begenme. Goşgular